СОСТОЈБА СО ГРИП ВО РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА,
СЕЗОНА 2023/2024
(48-ма недела, до 03.12.2023)

Неделни податоци

Во текот на **48-ма недела** од 2023 година (27.11-03.12.2023), во Република Северна Македонија се пријавени **62 (I=3,4/100.000)** случаи на групни пријави за заболени од грип/заболувања слични на грип, 21,6% повеќе во споредба со претходната недела (n=51).

Бројот на пријавени лица оваа недела споредено со 48-ма недела од минатата сезона (n=58) е зголемен за 6,9%, а во споредба со бројот за 48-ма недела од типичната епидемиска крива (моделирана од последните 13 сезони) (n=82), намален е за 24,4% *(Графикон 1)*.

Во текот на 48-ма известувачка недела, во вирусолошката лабораторија на ИЈЗ РСМ, пристигнаа 60 материјали од рутинскиот надзор за лабораториско тестирање, паралелно тестирани за грип и КОВИД-19. Притоа, не се детектирани позитивни случаи.

Пријавената инциденца е под неделната граница на сезонската активност на вирусот на грип (I=30,06/100.000), односно сè уште не е достигнат прагот на влез во сезоната на грип *(Графикон 1)*.

Графикон 1. *Нивоа на интензитет и неделна дистрибуција на заболените од грип/заболувања слични на грип според очекувана епидемиска крива 2010-2023, сезона 2022/2023 и сезона 2023/2024*

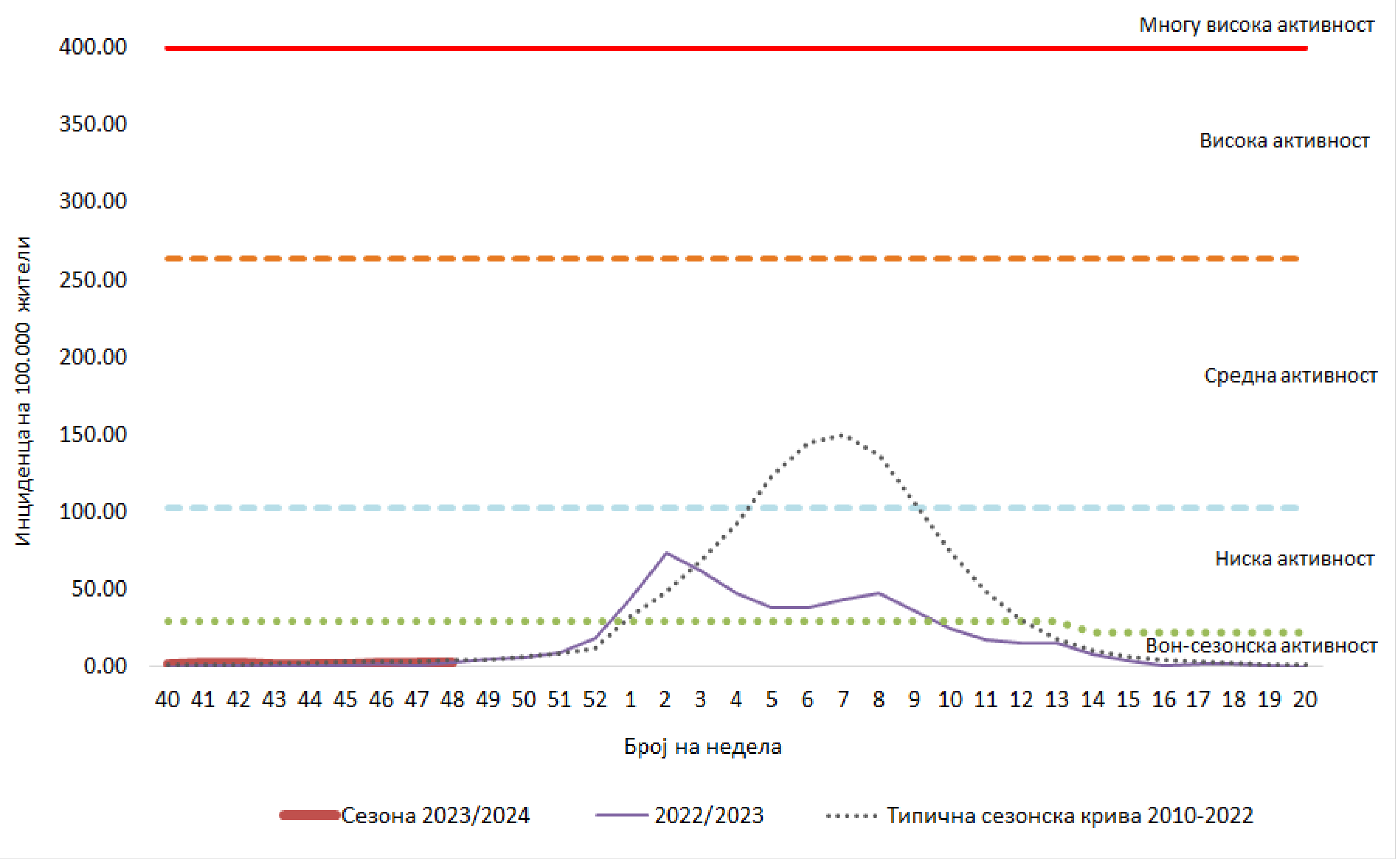

Во однос на возрасната дистрибуција, 27 лица се на возраст од 15-64 години, 19 кај деца на возраст од 0-4 години, 14 кај деца на возраст од 5-14 години и 2 се регистрирани кај лица на возраст над 65 години. Највисока инциденца (19,7/100.000) се регистрира кај децата на возраст од 0-4 години.

Заболените се пријавени од 12 ЦЈЗ/ПЕ, во Дебар – 29, Битола – 11, Тетово – 6, Струмица – 5, а во Кичево, Кавадарци, Свети Николе, Берово, Куманово, Прилеп, Скопје и Радовиш бројот на пријавени е помал од 5.

Во 11 извештајни единици кои пријавија случаи во текот на оваа недела се регистрира многу ниска, а во една (Дебар) – средна активност на вирусот на грип *(Картограм 1)*.

<u>Картограм 1.</u> *Ниво на активност на грип според инциденца на 100.000 жители, 48 недела 2023*

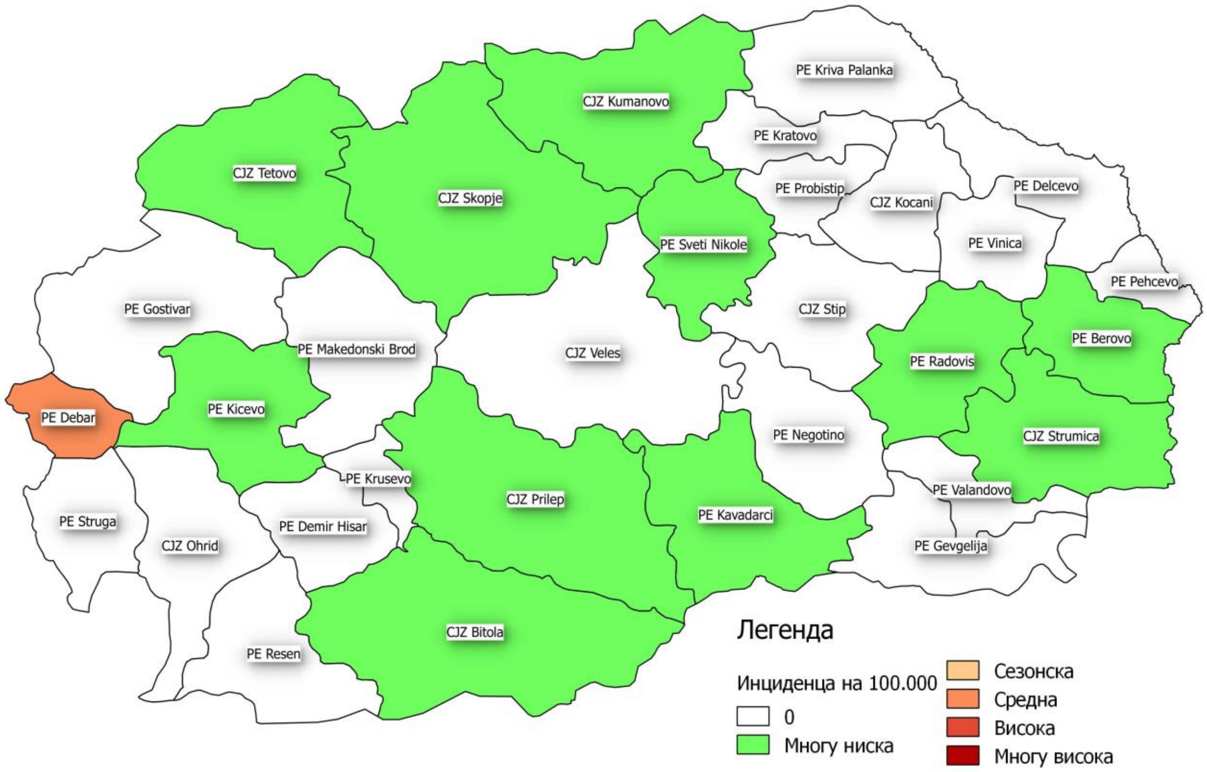

ЕПИДЕМИОЛОШКИ НАДЗОР - Кумулативни податоци

Во сезоната 2023/2024 вкупниот број на случаи на грип/заболувања слични на грип изнесува **464 (I=25,3/100.000)**.

Во споредба со истиот период од минатата сезона (n=202), бројот на пријавени случаи е зголемен за 2,3 пати, а во однос на моделот од последните 13 сезони (n=407) се регистрира зголемување од 14,0%.

Кумулативно, заболените се пријавени од осумнаесет ЦЈЗ/ПЕ. Најголем број на заболени лица (n=232) и највисока кумулативна инциденца (1.212,6/100.000) е регистрирана на територијата на Дебар. *(Табела 1 во Прилог)*

Во однос на дистрибуцијата на заболените по возрасни групи, најголем број на заболени се пријавени во возрасната група која опфаќа најголем дел од населението (од 15-64 години) - 197 случаи (42,5%), а највисока инциденца (103,8/100.000) се регистрира кај децата на возраст од 0-4 години (n=108). *(Табела 1 во Прилог)*

Дистрибуција на случаите од сезонски грип/ заболувања слични на грип по месеци *(Табела 1 во Прилог)*:

- октомври – 196 случаи или 42,2%
- ноември – 268 случаи или 57,8%

Во досегашниот тек на сезоната на грип, не се регистрирани починати лица асоцирани со грип.

ВИРУСОЛОШКИ НАДЗОР (рутински надзор) - Кумулативни податоци

Од почетокот на сезоната 2023/2024, заклучно со 48-ма недела, во вирусолошката лабораторија на ИЈЗ РСМ пристигнати се 425 материјали од здравствените установи - од амбулантски и болнички лекувани пациенти за тестирање за присуство на вирусот на грип, од рутинскиот надзор.

Сите пристигнати материјали се тестирани за присуство на инфлуенца вирус и детектирани се два позитивни случаи на Инфлуенца A(H1) и Инфлуенца B.
Регистриран е по еден пациент со КОВИД-19 и респираторен синцицијален вирус (RSV).

СЕНТИНЕЛ НАДЗОР НАД САРИ (Сериозни Акутни Респираторни Инфекции)

Сентинел надзорот се спроведува како дополнување на редовниот систем за надзор над грип и КОВИД-19 во Р. С. Македонија, со цел да се добијат подетални информации во однос на инциденца, интензитет, тип на вируси кои циркулираат и за имплементација на навремени превентивни мерки.
Сентинел САРИ надзорот се спроведува во 6 надзорни болници, 5 во Скопје (УК за инфективни болести и фебрилни состојби, УК за детски болести, УК за Пулмоалергологија, ГОБ 8-ми Септември и ИБЗД Козле) и една во Штип (КБ Штип). Дефиницијата за случај на САРИ според која се спроведува надзорот е усогласена со дефиницијата на случај на СЗО од 2014 година.

Од сентинел местата кои учествуваат, во 48-та недела пријавени се вкупно 52 САРИ случаи, од сентинел САРИ местата во Скопје и Штип. Најголем број на САРИ случаи (n=22; 42,3%), се пријавени од Институт за белодробно заболување кај децата – Козле. Во однос на возрасната дистрибуција, најголем број на САРИ случаи (n=37; 71,2%) се пријавени од возрасната група од 0-4 година.

Во оваа недела, вкупен број на приеми во сентинел местата е 214, од кои едно лице е на интензивна нега. Од сите приеми, 24,3% се должат на САРИ. Најголемо оптоварување од 33,0% се бележи кај децата од 0-4 години.

Во 48-та недела, за лабораториско тестирање се доставени 27 материјал од пријавените САРИ случаи, паралелно тестирани за грип, КОВИД-19 и респираторен синцицијален вирус. Во тестираните примероци не е докажано присуство на инфлуенца вирус и КОВИД 19. Во 16 примероци потврден е респираторен синцицијален вирус (RSV). Во еден примерок е докажан Adenovirus.

Кумулативно, од сентинел местата кои учествуваат, пријавени се вкупно 282 САРИ случаи. Најголем број на САРИ случаи (n=110; 39,0%), се пријавени од надзорното место ИБЗД Козле. Во однос на возрасната дистрибуција, најголем број на САРИ случаи (n=159; 56,4%) се пријавени од возрасната група од 0-4 година.

Кумулативно, вкупен број на приеми во сентинел местата е 1.692 од кои 9 лица се пријавени на интензивна нега. Од сите приеми, 16,7% се должат на САРИ. Најголемо оптоварување од 39,0% се бележи кај возрасната група - лица над 65 години.

Вкупно регистриран е еден смртен случај пријавен од САРИ местото во Штип (КБ Штип), од возрасната група – лица над 65 години, позитивен на КОВИД 19.

Кумулативно, за лабораториско тестирање доставени се 129 материјали од пријавените САРИ случаи. Во еден примерок е докажан Influenza B. Регистрирани се 10 позитивни случаи на КОВИД-19.
Од САРИ примероците, 108 се тестирани за респираторен синцицијален вирус (RSV), од кои 53 се позитивни.

Во 5 примерока е детектирано присуство на Adenovirus, а во еден Enterovirus. Во 2 примероци се докажани истовремено присуство на респираторен синцицијален вирус (RSV) и Adenovirus.

ЕПИДЕМИОЛОШКИ КОМЕНТАР

Се забележува зголемување на бројот на заболувања слични на грип, кој сѐ уште е под неделната граница за сезонска активност. Резултатите добиени од вирусолошкиот надзор над инфлуенца покажуваат дека нема активност на вирусот на грип во 7 од девет недели на надзор. Согласно овие податоци, Р.С. Македонија има низок интензитет на активноста на вирусот на грип.

ВАКЦИНАЦИЈА ПРОТИВ ГРИП

Вакцинацијата против сезонски грип е најефикасна заштита од ова заболување. Институтот за јавно здравје препорачува вакцинација на целото население, особено на лица кои припаѓаат на т.н. ризични групи (согласно препораките на СЗО):

- Постарите лица (над 65 години)
- Деца на возраст од 6-59 месеци
- Лица постари од 6 месеци со хронични болести
- Бремени жени, и
- Здравствени работници.

- ❖ За сезоната 2023/2024, Министерството за здравство обезбеди бесплатна четиривалентна вакцина во вкупна количина од 60.000 дози, наменета за приоритетни групи население. Дополнителни 15.000 дози на четиривалентна вакцина се обезбедени преку донација од PIVI (Partnership for Influenza Vaccine Introduction).

  На 25.10.2023 година започна вакцинацијата против сезонски грип. Вакцинацијата се спроведува во Центрите за јавно здравје со нивните Подрачни единици и/или Здравствените домови. Вакцинацијата на здравствените работници ќе се спроведува во Институтот за јавно здравје. Закажувањето за бесплатните вакцини се одвива преку веб страната www.vakcinacija.mk.
  Според податоците од Управата за електронско здравство, од почетокот на вакцинацијата, а заклучно со затворањето на овој извештај, вакцинирани се вкупно 55.152 лице од ризичните категории население со бесплатни вакцини.

- ❖ Дополнителни 4.500 дози комерцијални вакцини се набавени од страна на Центрите за јавно здравје, како вакцини за останатото население кое не спаѓа во горенаведените групи, истите можат да се добијат за одреден финансиски надомест и се спроведува во Центрите за јавно здравје со нивните Подрачни единици.
  Во однос на комерцијалните вакцини, вакцинирани се 2.091 лице.

Заклучно со 48-ма недела, во Р.С. Македонија, вакцинирани се вкупно 57.243 лица со бесплатна или комерцијална вакцина.

ЕВРОПСКИ РЕГИОН

*Извор: https://erviss.org/

Согласно извештајот на ERVISS објавен за 47-ма недела 2023 година за активноста на вирусот на грип низ Европскиот регион на СЗО:

- Стапките на заболувања слични на грип (ИЛИ) и/или акутна респираторна инфекција (АРИ) се покачени над основните нивоа во 12 од 35 земји и области на Европскиот регион на СЗО.
- Активноста на грип е на ниско ниво, активноста на RSV и КОВИД-19 се на покачени нивоа.
- Приемите во болниците (САРИ) со грип остануваат ниски, додека RSV нагло се зголемуваат во последните пет недели, главно кај деца под пет години, додека приемите за САРС-КоВ-2 сè уште се на покачени нивоа и повторно се зголемуваат по двенеделен пад..
- Потврдените детекции на инфекција со вирусот на грип од сентинел ПЗУ за изминатата недела беа Influenza A (95%) - A(H1)pdm09 (49%) и A(H3) (51%).
- Низ регионот, од примероците од пациенти од САРИ надзорот:
  - Процентот на детекција на вирусот на грип е 4% во споредба со 4% во претходната недела. Просечната позитивност се движеше од 0–40%.
  - SARS-CoV-2 е 17% во споредба со 18% претходната недела. Просечната позитивност на земјата беше 9% (опсег: 0–29%).
  - RSV се зголеми на 15% во споредба со 10% во претходната недела. Просечната стапка на позитивност беше 12% (опсег: 0-46%).

Од 40 земји кои известуваат за интензитет на грип, 6 пријавиле среден, 12 пријавиле низок, а останатите пријавиле базичен интензитет.
Од 40 земји кои известуваат за географската распространетост, 4 пријавиле широка распространетост, 5 - регионална, 19 - спорадична, 3 – локална, а останатите пријавиле дека нема активност.

Оддел за епидемиологија на заразни болести
Институт за јавно здравје